

УДК 631.15:330.131.5:339.137.2:001.8

Стимулювання ефективності та конкурентоспроможності агропромислового виробництва / Мазур Г.Ф. // Економіка АПК. – 2015. – № 6. – С. 31.

Розкрито теоретико-методичні основи, а саме – методологічну конструкцію визначення організаційно-функціональних особливостей стимулювання ефективності й конкурентоспроможності агропромислового виробництва, які впливають з еволюційного контексту розуміння цих явищ, а також глобальних чинників їх позиціонування. Спозиціоновано глобальний контекст науково-практичного означення стимулів, які впорядковують конкурентоспроможність аграрної галузі як особливої сфери ведення бізнесу. Визначено теоретичні засади конкурентоспроможності, а також стимулів, які мають місце і статусно визначають бажання підприємців займатися виробництвом аграрного товару.

Сформульовано авторське бачення ринкового контексту стимулювання економічних процесів, ефективності й конкурентоспроможності агропромислового виробництва у ринковому господарському середовищі, що є природно-об'єктивним процесом, який зумовлений ринком як інституційною системою, що здійснює саморегулювання, а також впливає із функцій держави та її інститутів. Визначено структуровані за рольовими характеристиками регуляторні впливи, які у тому чи іншому вигляді є результатом дії об'єктивних ринкових процесів, а також унормованих державою заходів. Бібліогр.: 16.

Ключові слова: стимули, стимулювання, регулювання, держава, конкурентоспроможність, агропромисловий комплекс, економічні процеси.

УДК 631.15:330.131.5:339.137.2:001.8

Стимулирование эффективности и конкурентоспособности агропромышленного производства / Мазур Г.Ф. // Экономика АПК. – 2015. – № 6. – С. 31.

Раскрыты теоретико-методические основы, а именно – методологическую конструкцию определения организационно-функциональных особенностей стимулирования эффективности и конкурентоспособности агропромышленного производства, которые вытекают из эволюционного контекста понимания этих явлений, а также глобальных факторов их позиционирования. Спозиционирован глобальный контекст научно-практического определения стимулов, которые упорядочивают конкурентоспособность аграрной отрасли как особенной сферы ведения бизнеса. Определены теоретические основы конкурентоспособности, а также стимулов, которые имеют место и статусно определяют желание предпринимателей заниматься производством аграрного товара.

Сформулировано авторское видение рыночного контекста стимулирования экономических процессов, эффективности и конкурентоспособности агропромышленного производства в рыночной хозяйственной среде, что является природно-объективным процессом, который обусловлен рынком как институциональной системой, что осуществляет саморегулирование, а также вытекает из функций государства и его институтов. Определены структурированные по ролевым характеристикам регуляторные влияния, которые в том или ином виде являются результатом действия объективных рыночных процессов, а также унормированных государством мероприятий. Библиогр.: 16.

Ключевые слова: стимулы, стимулирование, регулирование, государство, конкурентоспособность, агропромышленный комплекс, экономические процессы.

UDS 631.15:330.131.5:339.137.2:001.8

Stimulation of efficiency and competitiveness of agroindustrial production / Mazur H.F. // Ekonomika APK. – 2015. – № 6. – P. 31.

The article covers theoretical and methodical foundations, particularly methodological framework of administrative and functional issues of stimulation of efficiency and competitiveness of agroindustrial production, based on the evolutionary context of understanding of concepts and global impact factors. The

global context of scientific and applied ways to define stimuli and motivation triggers that state the intention of the businesses to work in the sphere of agrarian production.

The author suggests own approach towards the stimulation of market processes, efficiency and competitiveness of agroindustrial production in the economic environment. It is stated that it is a natural process, determined by the market as self-regulated institutional system that influences the state functions and institutions. The regulatory impact is defined as a result of objective market processes and state regulated measures and it is considered due to its structure and role characteristics. Refs.: 16.

Key words: stimuli, stimulation, regulation, state, competitiveness, agroindustrial complex, economic processes.

УДК 336.177.18.003.13:6364 (477.83)

Економічна ефективність галузі свинарства у сільськогосподарських підприємствах Львівщини / Киц М.В., Альохіна Н.С. // Економіка АПК. – 2015. – № 6. – С. 36.

Проаналізовано сучасний стан розвитку свинарства у сільськогосподарських підприємствах Львівської області. Визначено економічні та організаційні проблеми відродження галузі, що уможливило обґрунтувати умови виробництва й реалізації продукції, які забезпечать економічну ефективність розвитку галузі.

В області передбачено ряд заходів, направлених на збільшення кількості поголів'я, нарощування обсягів виробництва та поліпшення економічної ефективності галузі свинарства. Зокрема, передбачено: створення сприятливих умов для відновлення свинарських комплексів і великих спеціалізованих ферм; підвищення конкурентоспроможності галузі за рахунок переходу на екологічно чисті технології виробництва свинини, використання технологічного обладнання, здатного забезпечити оптимальні умови праці та утримання тварин; найближчим часом відпрацювання економічних умов інтеграції виробників свинини, переробних і сервісних підприємств, закладів торгівлі та створення на їхній основі потужних агрофірм, акціонерних товариств й інших формувань ринкової економіки. Табл.: 3. Бібліогр.: 22.

Ключові слова: ринок, ефективність, виробництво, реалізація, собівартість, державна підтримка.

УДК 336.177.18.003.13:6364 (477.83)

Экономическая эффективность отрасли свиноводства в сельскохозяйственных предприятиях Львовщины / Киц М.В., Алёхина Н.С. // Экономика АПК. – 2015. – № 6. – С. 36.

Проанализировано современное состояние развития свиноводства в сельскохозяйственных предприятиях Львовской области. Определены экономические и организационные проблемы возрождения отрасли, что дало возможность обосновать условия производства и реализации продукции, которые обеспечат экономическую эффективность развития отрасли.

В области предусмотрен ряд мер, направленных на увеличение количества поголовья, наращивание объемов производства и улучшение экономической эффективности отрасли свиноводства. В частности, предусмотрено: создание благоприятных условий для восстановления свиноводческих комплексов и крупных специализированных ферм; повышение конкурентоспособности отрасли за счет перехода на экологически чистые технологии производства свинины, использование технологического оборудования, способного обеспечить оптимальные условия труда и содержания животных; в ближайшее время отработать экономические условия интеграции производителей свинины, перерабатывающих и сервисных предприятий, предприятий торговли и создать на их основе мощные агрофирмы, акционерные общества и другие формирования рыночной экономики. Табл.: 3. Библиогр.: 22.

Ключевые слова: рынок, эффективность, производство, реализация, себестоимость, государственная поддержка.

The paper analyses the current stage of development of agricultural enterprises in Lviv region. The authors define economic and organizational problems of the industries revitalization point out guidelines for production and marketing that will ensure the economic efficiency of the industry. Among the measures suggested there are the following: creation of favourable terms for pig breeding complexes and large specialized farms; a competitiveness increase of industry due to shift to ecologically-clean technologies of pork production, use of technology and equipment able to provide the optimal terms of labour and maintenance of animals; adjustment of producers of pork, processing and service enterprises to the economic terms of integration, establishment of trade and creation of powerful agricultural farms on their basis, joint-stock companies and other business entities of market economy. Tabl.: 3. Refs.: 22.

Key words: market, efficiency, production, sales, cost, government support.

УДК 339.564: 339.565

Розвиток ринків аграрної продукції / Власов В.І. // *Економіка АПК*. – 2015. – № 6. – С. 42.

Висловлено припущення, що завершення Дохійського раунду переговорів прийняттям Балійського пакета реформ – це початок четвертої хвилі глобалізації світової торгівлі.

Показано динаміку змін вартості аграрної сировини у доларовому еквіваленті на світовому, континентальному та регіональному рівнях. Дослідження розвитку експортного ринку продукції АПК показало, що темпи нарощування обсягів її експорту країнами з перехідною економікою й тими, що розвиваються, майже у чотири рази перевищують відповідний показник розвинутих країн, зумовивши зростання питомої ваги країн першої групи з 29,0 % у 1990 році до 64,0 % у 2011 році. Запропоновано новий термін „агродолар”.

Уперше застосоване методичний підхід оцінки співвідношення вартості експортної продукції АПК до вартості сировини на виході з ферми, який дав змогу вичленувати регіони планети, де вартість експорту перевищує вартість сировини. Аналіз причин цього явища показав використання розвинутими країнами технології реекспорту тих товарів, які за природними умовами в них не виробляються, що допомогло, наприклад, країнам регіону Північна Європа за рахунок реекспорту відшкодувати понад 70 % вартості імпорту таких товарів. Табл.: 4. Бібліогр.: 8.

Ключові слова: експорт, реекспорт, імпорт, міжнародна торгівля, аграрна сировина, «агродолар».

УДК 339.564: 339.565

Развитие рынков аграрной продукции / Власов В.И. // *Экономика АПК*. – 2015. – № 6. – С. 42.

Высказано предположение, что завершение Дохийского раунда переговоров принятием Балийского пакета реформ это начало четвертой волны глобализации мировой торговли.

Показана динамика изменений стоимости аграрного сырья в долларом эквиваленте на мировом, континентальном и региональном уровнях. Исследование развития экспортного рынка продукции АПК показало, что темпы наращивания объемов ее экспорта странами с переходной экономикой и развивающимися странами почти в четыре раза превышают соответствующий показатель развитых стран, обусловив рост удельного веса стран первой группы с 29,0 % в 1990 году до 64,0 % в 2011 году. Предложен новый термин «агродоллар».

Впервые применен методический подход оценки отношения стоимости экспортной продукции АПК к стоимости сырья на выходе с фермы, который дал возможность вычленить регионы планеты, где стоимость экспорта превышает стоимость сырья. Анализ причин этого явления показал использование развитыми странами технологии реекспорта тех товаров, которые по природным условиям в них не производятся, что помогло, например, странам региона Северная Европа за счет реекспорта возместить свыше 70% стоимости импорта таких товаров. Табл.: 4. Библиогр.: 8.

Ключевые слова: экспорт, реэкспорт, импорт, международная торговля, аграрное сырье, «агро-доллар».

UDS 339.564: 339.565

Development of the agricultural market / Vlasov V.I. // Экономика АПК. – 2015. – № 6. – С. 42.

The author points out that the Doha round of negotiations, the adoption of the Bali package of reforms are the beginning of the fourth wave of globalization of world trade.

The paper shows the dynamics of changes in the value of agricultural raw materials in dollar equivalent at the global, continental and regional levels. Study of the development of the export market of agricultural products showed that the rate of increasing the volume of its exports by countries with economies in transition and developing countries is almost four times higher than the corresponding figure for developed countries, causing an increase in the share of countries of the first group from 29.0% in 1990 to 64.0% in 2011.

A new term "agrodollar" is proposed.

For the first time the methodological approach is applied for estimating the relationship of the value of export of agricultural products to the value of the raw materials, the output from the farm, which allowed us to isolate regions of the world where the value of exports exceeds the value of raw materials. Analysis of the causes of this phenomenon showed the use by developed countries the technology of re-export of those goods that they do not produce due to the natural conditions, for example, the countries of the region "Northern Europe" at the expense of re-export managed to reimburse more than 70% of the value of imports of such goods. Tabl.: 4. Refs.: 8.

Key words: export, re-export, import, international trade, raw agricultural materials, "agrodollar".

ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА

PRICE-FORMATION AND PRICING POLICY

УДК [631.15:338.512]:633/635

Паритет цін і формування собівартості продукції рослинництва в умовах інтенсифікації виробництва / Олійник О.В., Бадалов Х.М. // Економіка АПК. – 2015. – № 6. – С. 47.

Досліджено процес формування собівартості продукції рослинництва в умовах інтенсифікації виробництва під впливом паритету цін. Розглянуто проблеми підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва шляхом управління процесом формування собівартості продукції. За допомогою застосування методів економіко-математичного моделювання, зокрема використання криволінійної парної кореляції, проведено дослідження впливу змін паритету цін на формування собівартості продукції рослинництва в умовах інтенсифікації виробництва. В результаті дослідження доведено, що в сільськогосподарських підприємствах мінімальна собівартість одиниці продукції і максимальний прибуток досягаються при неоднаковому рівні витрат на 1 га площі посіву відповідної культури.

Одночасне досягнення мінімально можливої собівартості одиниці продукції рослинництва й найкращого фінансового результату від її продажу можливе тільки за умови, що ціна продажу забезпечує лише рівень безбитковості. Доведено, що чим сприятливішим або несприятливим буде паритет цін на сільськогосподарську і промислову продукцію, тим більше відхилитиметься собівартість одиниці продукції, що забезпечує одержання максимального прибутку або мінімального збитку, від мінімально можливої собівартості. Таке відхилення зумовлене необхідними змінами рівня інтенсивності виробництва окремих культур унаслідок змін паритету цін. Табл.: 2. Рис.: 1. Бібліогр.: 11.

Ключові слова: собівартість, паритет цін, інтенсифікація, урожайність, витрати, фінансові результати, безбитковий рівень виробництва.

УДК [631.15:338.512]:633/635

Паритет цен и формирование себестоимости продукции растениеводства в условиях интенсификации производства / Олейник А.В., Бадалов Х.М. // Экономика АПК. – 2015. – № 6. – С. 47.

Исследован процесс формирования себестоимости продукции растениеводства в условиях интенсификации производства под влиянием паритета цен. Рассмотрены проблемы повышения эффектив-

ности сельскохозяйственного производства путем управления процессом формирования себестоимости продукции. С помощью применения методов экономико-математического моделирования, в том числе использования криволинейной парной корреляции, проведено исследование влияния изменений паритета цен на формирование себестоимости продукции растениеводства в условиях интенсификации производства. В результате доказано, что в сельскохозяйственных предприятиях минимальная себестоимость единицы продукции и максимальная прибыль достигаются при разном уровне затрат на 1 га площади посева соответствующей культуры.

Одновременное достижение минимально возможной себестоимости единицы продукции растениеводства и лучшего финансового результата от ее продажи возможно только при условии, что цена продажи обеспечивает лишь уровень безубыточности. Доказано, что чем более благоприятным или неблагоприятным будет паритет цен на сельскохозяйственную и промышленную продукцию, тем больше будет отклоняться себестоимость единицы продукции, которая обеспечивает получение максимальной прибыли или минимального убытка, от минимально возможной себестоимости. Такое отклонение обусловлено необходимыми изменениями уровня интенсивности производства отдельных культур вследствие изменений паритета цен. Табл.: 2. Илл.: 1. Библиогр.: 11.

Ключевые слова: себестоимость, паритет цен, интенсификация, урожайность, затраты, финансовые результаты, безубыточный уровень производства.

UDS [631.15:338.512]:633/635

Price parity and the formation of the cost price for crop products in conditions of intensification of production / Oliinyk O.V., Badalov Kh.M. // Ekonomika APK. – 2015. – № 6. – P. 47.

The paper studies the process of formation of the cost price for crop products in conditions of intensification of production under the influence of price parity. The authors consider the issue of increasing efficiency of agricultural production by controlling the process of forming of product initial cost. With the application of economic-mathematical modelling, including the use of a curvilinear pair correlation, the influence of changes of price parity on the formation of the cost price of crop products in conditions of intensification of production. As a result, it is proved that in the agricultural enterprises the minimum unit cost and maximum profit is achieved at different levels of expenses for 1 ha of sowing land under the appropriate culture.

Simultaneous achievement of the lowest possible unit cost of crop production and better financial results from its sale are possible only on the condition that the sale price provides only break even. It is proved that the more favourable or unfavourable will be the price parity of agricultural and industrial products, the greater will deviate the unit cost, which provides maximum profit or minimum loss from the lowest possible of the cost price. This deviation is caused by the necessary changes in the level of intensity of production separate cultures due to changes of parity prices. Tabl.: 2. Figs.: 1. Refs.: 11.

Key words: the cost price, price parity, intensification, productivity of land, expenses, financial results, the break-even level of production.

УДК [631.14:637.12].003.13(477.64)

Вплив витрат і ціни реалізації на ефективність виробництва молока в сільськогосподарських підприємствах регіону / Яворська Т.І., Загнітко Л.А. // Економіка АПК. – 2015. – № 6. – С. 53.

Розглянуто загальні тенденції виробництва молока у Запорізькій області. Досліджено вплив факторів витрат виробництва та ціни реалізації у формуванні ефективності виробництва молока, здійснено прогнозування виробничої та повної собівартості, ціни реалізації 1 ц молока, проаналізовано показники ефективності виробництва молока в окремих сільськогосподарських підприємствах. Досліджено питому вагу комерційних витрат у формуванні повної собівартості молока.

Визначено необхідність пошуку ефективних каналів збуту, поліпшення організації виробничого процесу, скорочення внутрішньогосподарських витрат, проведення змін у державному регулюванні виробництва молока. Доведено, що підвищення ефективності виробництва молока в області можна досягти, використовуючи резерви виробництва, пов'язані з оновленням матеріально-технічної бази,

розширенням площі сінокосів і пасовищ, підвищенням професійної компетенції керівників та їх вміння працювати в умовах ринку. Табл.: 3. Рис.: 3. Бібліогр.: 14.

Ключові слова: молоко, молочне скотарство, ефективність виробництва, витрати виробництва, ціна реалізації, повна собівартість.

УДК [631.14:637.12].003.13(477.64)

Влияние издержек и цены реализации на эффективность производства молока в сельскохозяйственных предприятиях региона / Яворская Т.И., Загнитко Л.А. // Экономика АПК. – 2015. – № 6. – С. 53.

Рассмотрены общие тенденции производства молока в Запорожской области. Исследовано влияние факторов издержек производства и цен реализации в формировании эффективности производства молока, осуществлено прогнозирование производственной и полной себестоимости, цены реализации 1 ц молока, проанализированы показатели эффективности производства молока в отдельных сельскохозяйственных предприятиях. Исследован удельный вес коммерческих расходов в формировании полной себестоимости молока.

Определена необходимость поиска эффективных каналов сбыта, улучшения организации производственного процесса, сокращения внутрихозяйственных расходов, проведения изменений в государственном регулировании производства молока. Доказано, что повышение эффективности производства молока в области можно достичь, используя резервы производства, связанные с обновлением материально-технической базы, расширением площади сенокосов и пастбищ, повышением профессиональной компетенции руководителей и их умения работать в условиях рынка. Табл.: 3. Илл.: 3. Библиогр.: 14.

Ключевые слова: молоко, молочное скотоводство, эффективность производства, издержки производства, цена реализации, полная себестоимость.

UDS [631.14:637.12].003.13(477.64)

The impact of the costs and selling prices on the efficiency of milk production on farms of Zaporizhia region / Yavorska T.I., Zahnitko L.A. // Ekonomika APK. – 2015. – № 6. – P. 53.

The general trends of milk production in Zaporizhia region are considered. The influence of factors of production costs and selling prices on the formation of the efficiency of milk production is studied. The forecast of the input cost and the total cost of 1 centner of milk is done. The performance of milk production on some agricultural enterprises is analysed. The share of commercial spending in the formation of the total cost of milk is defined.

The author stresses the necessity of channels for effective finding distribution, a need to improve the manufacturing process and reduce farm costs; it is also essential to introduce changes to the government regulation of milk production. It is proved that the efficiency of milk production in the region can be achieved by use of production reserves associated with the upgrade of logistics, expansion of the area of grasslands and pastures, improvement if professional competence of managers and their ability to meet the challenges of the market. Табл.: 3. Figs.: 3. Refs.: 14.

Key words: milk, dairy cattle, production efficiency, production costs, sales price, total cost.

УДК 631.11:330.142.212

Економічне моделювання ефективного використання оборотних коштів у сільськогосподарських підприємствах / Муравський О.А. // Економіка АПК. – 2015. – № 6. – С. 59.

Представлено результати дослідження, присвячені моделюванню ефективного використання оборотних коштів сільськогосподарських підприємств. У ході дослідження було проаналізовано фінансові показники, на базі яких виокремлено чинники впливу на оборотні кошти, визначено кореляційно-регресійні зв'язки між ефективністю використання оборотних коштів і факторами впливу на них. На основі розробленої моделі визначено прогнозну величину оборотних коштів. Проведено багатомірну класифікацію господарств вибірки за показниками, що характеризують рівень використання

оборотних коштів та їх поширення на генеральну сукупність сільськогосподарських підприємств. Здійснено прогнозування міжкластерних переходів досліджуваних сільськогосподарських підприємств за рівнем ефективності використання оборотного капіталу за допомогою теорії Марківських процесів. Табл.: 5. Рис.: 1. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: оборотні кошти, моделювання, прогнозування, ефективність, Марківські процеси, сільськогосподарське підприємство.

УДК 631.11:330.142.212

Экономическое моделирование эффективного использования оборотных средств в сельскохозяйственных предприятиях / Муравский А. А. // Экономика АПК. – 2015. – № 6. – С. 59.

Представлены результаты исследования, посвященные моделированию эффективного использования оборотных средств сельскохозяйственных предприятий. В ходе исследования были проанализированы финансовые показатели, на базе которых выделены факторы влияния на оборотные средства, определены корреляционно-регрессионные связи между эффективностью использования оборотных средств и факторами влияния на них. На основе разработанной модели определена прогнозная величина оборотных средств. Проведена многомерная классификация хозяйств выборки по показателям, которые характеризуют уровень использования оборотных средств и их распространение на генеральную совокупность сельскохозяйственных предприятий. Осуществлено прогнозирование межкластерных переходов исследуемых сельскохозяйственных предприятий по уровню эффективности использования оборотного капитала с помощью теории Марковских процессов. Табл.: 5. Илл.: 1. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: оборотные средства, моделирование, прогнозирование, эффективность, Марковские процессы, сельскохозяйственное предприятие.

UDS 631.11:330.142.212

Economic modelling of efficient use of working capital in the agricultural enterprises / Muravskiy O.A. // Ekonomika APK. – 2015. – № 6. – P. 59.

In the article conducted research of the efficient use modelling of capital in agricultural enterprises. The author analyses the financial results, on the basis of which factors of influence on working capital are allocated, defines correlation and regression connections between the efficiency of working capital and the factors of influence on them. On the basis of the developed model prognostic value of circulating assets is defined. A multidimensional classification of farms sample for indicators that characterize the level of working capital and their impact on agricultural enterprises in general is provided. The forecast of intercluster transitions of studied agricultural enterprises on the level of efficiency of working capital with the help of the theory of Markov processes is done. Tabl.: 5. Figs.: 1. Refs.: 17.

Key words: working capital, modeling, forecasting, efficiency, Markov processes, agricultural enterprise.

УДК 629.016:347.426

Принципи об'єктивності оцінки вартості збитків, завданих власнику колісного транспортного засобу / Большаков С.І., Россоха В.В., Волчек Р.М. // Економіка АПК. – 2015. – № 6. – С. 67.

Статтю присвячено актуальній проблемі оцінки вартості збитків, заподіяних власнику колісного транспортного засобу (КТЗ) при його пошкодженні внаслідок протиправних дій, дорожньо-транспортних подій тощо. Встановлено, що “Методика товарознавчої експертизи та оцінки колісних транспортних засобів”, за якою здійснюється оцінка вартості, не відповідає стану економічної ситуації в країні, що призводить до помилкового визначення розміру такого збитку. Методами економічного аналізу й синтезу доведено відмінність між економічними категоріями “вартість збитків” і “вартість матеріального збитку” та необхідність уточнення окремих положень методики. На засадах порівняльного аналізу з'ясовано економічну сутність категорій “збиток”, “майнова шкода”, “вартість за-

подіяної матеріальної шкоди". Розглянуто методику визначення вартості матеріального збитку, що ґрунтується на використанні витратного підходу, методу калькуляції ремонту, встановленні ринкової вартості КТЗ на момент його пошкодження. Методом аналізу складників розрахунку ринкової вартості встановлено, що "сконструйована" таким чином вартість є не ринковою, а залишковою або середньою вартістю пропозиції. З'ясовано, що методикою визначення матеріального збитку не передбачена вартість витрат, пов'язаних із транспортуванням, зберіганням, оплатою за експертні дослідження, з поштовими витратами, з викликом сторін для технічного огляду КТЗ та іншими витратами. Окреслено проблеми розбіжності між ринковою вартістю КТЗ, визначеною оцінювачем і судовим експертом за різними методологічними принципами, на яких засновано таку оцінку. Виявлені парадокси при визначенні вартості збитків, заподіяних власнику КТЗ, вирізняються науковою новизною. Практичну значущість дослідження становить обґрунтування суперечностей, що виникають у випадку слухання справи про відшкодування вчинених збитків власнику колісного транспортного засобу, які ґрунтуються на результатах висновку судового експерта або висновку експертного дослідження, й на відміну від результатів оцінювання, що містяться у звіті оцінювача, не підлягають рецензуванню. Важливе значення надається усуненню відмінностей кваліфікаційних вимог до визначення збитків власника пошкодженого КТЗ та проблемі підготовки судових експертів. Бібліогр.: 18.

Ключові слова: колісний транспортний засіб, збиток, вартість, шкода, вартість матеріального збитку, ринкова вартість, попит, пропозиція, оцінювач, судовий експерт.

УДК 629.016:347.426

Принципы объективности оценки стоимости убытков, причинённых владельцу колесного транспортного средства / Большаков С.И., Россоха В.В., Волчек Р.Н. // Экономика АПК. – 2015. – № 6. – С. 67.

Статья посвящена актуальной проблеме оценки стоимости ущерба, причиненного владельцу колесного транспортного средства при его повреждении в результате противоправных действий, дорожно-транспортных происшествий и тому подобное. Установлено, что "Методика товароведческой экспертизы и оценки колесных транспортных средств", по которой осуществляется оценка стоимости, не отвечает состоянию экономической ситуации в стране, что приводит к ошибочному определению размера такого ущерба. Методами экономического анализа и синтеза доказаны различие между экономическими категориями "стоимость ущерба" и "стоимость материального ущерба" и необходимость уточнения отдельных положений методики. На основе сравнительного анализа выяснена экономическая сущность категорий "ущерб", "имущественный вред", "стоимость причиненного материального ущерба". Рассмотрена методика определения стоимости материального ущерба, основанного на использовании затратного подхода, метода калькуляции ремонта, установлении рыночной стоимости КТС на момент его повреждения. Методом анализа составляющих расчета рыночной стоимости установлено, что "сконструированная" таким образом стоимость является не рыночной, а остаточной или средней стоимостью предложения. Выяснено, что методикой определения материального ущерба не предусмотрена стоимость расходов, связанных с транспортировкой, хранением, оплатой за экспертные исследования, с почтовыми расходами, с вызовом сторон для технического осмотра ТС и другими затратами. Обозначены проблемы расхождения между рыночной стоимостью КТС, определенной оценщиком и судебным экспертом по разным методологическим принципам, на которых основана такая оценка. Обнаруженные парадоксы при определении стоимости ущерба, причиненного владельцу ТС, отличаются научной новизной. Практическую значимость исследования составляет обоснование противоречий, возникающих в случае рассмотрения дела о возмещении нанесенного ущерба владельцу колесного транспортного средства, основанных на результатах заключения судебного эксперта или заключения экспертного исследования, и в отличие от результатов оценки, содержащихся в отчете оценщика, не подлежат рецензированию. Важное значение придается устранению различий квалификационных требований к определению убытков владельца поврежденного ТС, и проблеме подготовки судебных экспертов. Библиогр.: 18.

Ключевые слова: колесное транспортное средство, ущерб, стоимость, вред, стоимость материального ущерба, рыночная стоимость, спрос, предложение, оценщик, судебный эксперт.

The article is focused on the assessment of damage caused to the owner of the wheeled transport vehicle as a result of the wrongful acts, transport accidents etc. It is established that the “Methodology for merchandising expertise and assessment of transport vehicles” that is used for price evaluation, is not adjusted to the current economic situation in the country that results in the wrongful determination of the harm incurred. The difference between the economic categories “costs” and “substantial losses” is defined with application of methods of economic analysis and synthesis; the necessity of specification of certain regulations of methodology is substantiated. The comparative analysis of economic categories ‘damage’, ‘material harm’, ‘cost of the material harm’ is carried. The methodology of assessment of material harm is considered, it is based on the costs approach, method of calculation of repair, determination of the market price of the wheeled transport vehicle for the time of the accident. Based on the method of analysis of the constituents of the market price, it is established that such a ‘combined cost’ is not the market price, but the residual cost or the average cost. It is defined that the methodology for assessment of material damage does not consider the costs of transportation, storage, expertise costs, postal costs, and other expenses such as technical expertise fees etc. The authors outline the problem of gap between the market price of the same wheeled transport vehicle assessed by a valuer and the court expert; such problem arises due to the discrepancies between the methodological principles of the assessment. The issue of discrepancies within the assessment of costs and damages is topical and scientifically novel. The results of the research can be practically applied for substantiation of the discrepancies that arise in case of hearing of the case with the claim for damages that is based on the results of the resolution of the court expert or the court expertise and which is adversely to the valuer’s assessment is admissible without official review. Much attention is given to the elimination of discrepancies of the qualification requirements for the assessment of costs and losses of the owner of the wheeled transport vehicle and the training programmes for the court experts. Refs.: 18.

Key words: the wheeled transport vehicle, harm, cost, damage, material harm costs, market price, demand, supply, valuer, court expert.

УДК 303.522.3; 338.43; 061.1ЄС(477)

Типологія Спільної аграрної політики ЄС як передумова адаптації аграрного сектору України до євроінтеграційних процесів / Тивончук С.В., Тивончук Я.О., Павлоцька Т.П. // *Економіка АПК.* – 2015. – № 6. – С. 77.

Досліджено типологію Спільної аграрної політики ЄС з розкриттям основних засад концепції та цілей САП ЄС і поетапного економічного аналізу інструментів САП ЄС, що визначають та спрямовуються на стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції на основі регулювання цін, підтримку зовнішньої торгівлі, збереження навколишнього середовища, розвиток сільських територій і загалом ефективного функціонування галузей аграрного сектору. Виявлено особливості поступового еволюційного процесу політики підтримки цін, обсягів виробництва та відображено нові підходи щодо регулювання ринку й підтримки сільського розвитку, а також систему змін адміністрування аграрної політики ЄС на 2014 – 2020 роки.

Обґрунтовано, що ключовим напрямом адаптації розвитку аграрного сектору України в євроінтеграційний простір є реалізація концепції багатофункціональності сільського господарства, відповідно до якої першочергового значення набувають стратегічні пріоритетні напрями розвитку аграрного сектору на інноваційних засадах; цілеспрямованої державної політики ефективної реалізації економічних, соціальних і екологічних інтересів суспільства; диференціації державної політики щодо великих, середніх та малих господарств. Очевидним є необхідність забезпечення гармонізації діючих національних стандартів сільськогосподарської продукції до європейських і світових, виробництва високої якості й безпечності продукції. Табл.: 1. Бібліогр.: 13.

Ключові слова: інновація, інструменти, концепція, ринок, Спільна аграрна політика ЄС, стандарти, типологія.

УДК 303.522.3; 338.43; 061.1ЄС(477)

Типология Общей сельскохозяйственной политики ЕС как предпосылка адаптации аграрного сектора Украины к евроинтеграционным процессам / Тывончук С.В., Тывончук Я.А., Павлоцкая Т.П. // Экономика АПК. – 2015. – № 6. – С. 77.

Исследована типология Единой аграрной политики (ЕАП) ЕС с раскрытием концепции целей ЕАП и поэтапного экономического анализа инструментов ЕАП ЕС, которые направлены на стимулирование производства сельскохозяйственной продукции на основе регулирования цен, поддержку внешней торговли, сохранения окружающей среды, развитие сельских территорий, и в целом эффективное функционирования отраслей аграрного сектора. Определены особенности поступательного эволюционного процесса политики поддержки цен, объемов производства и отображены подходы к регулированию рынка аграрной продукции, а также изменению системы администрирования аграрной политики на 2014 – 2020 годы.

Обосновано, что ключевым направлением адаптации аграрного сектора экономики Украины в евроинтеграционное пространство является реализация концепции многофункциональности сельского хозяйства, соответственно которой первоочередное значение приобретают стратегические приоритетные направления развития отраслей аграрного сектора на инновационной основе; целенаправленной государственной политики эффективной реализации экономических, социальных и экологических интересов общества; дифференциации государственной политики в отношении крупных, средних и малых хозяйств. Безусловным является необходимость обеспечения гармонизации действующих национальных стандартов сельскохозяйственной продукции к европейским и мировым требованиям, производства высокого качества и безопасности продукции. Табл.: 1. Библиогр.: 13.

Ключевые слова: инновация, инструменты, концепция, рынок, Единая аграрная политика ЕС, стандарты, типология.

UDS 303.522.3; 338.43; 061.1ЄС(477)

Typology of Common Agricultural Policy (CAP) as prerequisite for adaptation of agrarian sector of Ukraine to the European integration processes / Tyvonchuk S.V., Tyvonchuk Y.O., Pavlotska T.P. // Ekonomika APK. – 2015. – № 6. – P. 77.

The typology of Common Agricultural Policy its key concepts, objectives are studied; the gradual economic analysis of the instruments of CAP EU that are aimed at promotion of production agricultural products due to the price formation, foreign trade, environmental protection, rural development and efficient performance of bunches of the agricultural sector. The authors outline the distinct features of sustainable process of evolution of policies of price pegging and boosting of volume of production, reflect the new approaches towards market regulation, and support of rural development, address the issue of systems of change of administration of agrarian policy of the EU for 2014-2020.

It is substantiated that the main way of adaptation of the agrarian sector of economy to the European integration is implementation of the policy of multifunctional agriculture; due that policy the innovative performance of strategic lines of the agrarian sector becomes the matter of paramount importance along with strategic planning of the governmental policies on big, medium and small businesses. It is essential to secure the adjustment of the current national standards of agricultural products to the European and world standards for high quality products. Tabl.: 1. Refs.: 13.

Key words: innovation, instruments, policy, market, Common Agricultural Policy, standards, typology.

НАУКОВА ДИСКУСІЯ

SCIENTIFIC DISCUSSION

УДК 338.5:339.3:338.48

Економіко-організаційні неузгодженості взаємовідносин у продуктових ланцюгах в умовах інфляційно-девальваційних процесів: напрями врегулювання / Шпичак О.М. // Економіка АПК. – 2015. – № 6. – С. 85.

Проаналізовано цінові невідповідності у продовольчих ланцюгах на прикладі хліба та соняшникової олії за умов низьких і високих темпів інфляції, девальвації національної валюти. Виявлено, що

темпи зростання цін у роздрібній торгівлі є значно вищими при відповідному зростанні цін на сільськогосподарську сировину, ніж темпи їх зниження при обвалі цін у сільському господарстві. Встановлено, що роздрібна торгівля не повертається до вихідних цін на свої товари, які були до подорожчання сировини. Досліджено купівельну спроможність населення України порівняно з іншими країнами й у період стрімкої девальвації національної валюти. Виявлено, що ціни на продовольство в доларовому еквіваленті знизилися у 2-3 рази, проте темпи зниження заробітної плати є значно вищі, що ускладнює економічну доступність продовольчих товарів. За цих умов при значному зростанні витрат на комунальні послуги та ліки можливе протиріччя сутності поняття економічної достатності як індикатора продовольчої безпеки держави. Доводиться необхідність введення відповідної адресної допомоги малозабезпеченим верствам населення забезпеченням соціально значимими продуктами харчування. Досліджено особливості функціонування сільськогосподарських товаровиробників в умовах інфляційних процесів. Виявлено, що при значній інфляції складається хибне враження про високу дохідність сільського господарства, особливо галузі рослинництва. Запропоновано методичний підхід щодо визначення ефективності сільськогосподарського виробництва за умов гіперінфляції. Обґрунтовано, що за таких умов надзвичайно важливим є створення на прикладі Австрії Міжгалузевих узгоджувальних комісій цін, витрат і доходів, які мають функціонувати не тільки у продуктових ланцюгах, але й у інших галузях національного господарства. Запропоновано положення щодо функціонування таких комісій, яке було схвалено на урядовому рівні. Табл.: 3. Рис.: 4. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: ціна, продовольчий ланцюг, витрати, купівельна спроможність, заробітна плата, продовольча безпека, міжгалузєва узгоджувальна комісія, дохідність, гіперінфляція, курс національної валюти.

УДК 338.5:339.3:338.48

Экономико-организационные несогласованности взаимоотношений в продуктовых цепочках в условиях девальвационных процессов: направления урегулирования / Шпичак А.М. // Экономика АПК. – 2015. – №. 6. – С. 85.

Проанализированы ценовые несоответствия в продовольственных цепочках на примере хлеба и подсолнечного масла в условиях низких и высоких темпов инфляции, девальвации национальной валюты. Выведено, что темпы роста цен в розничной торговле значительно выше при соответствующем росте цен на сельскохозяйственное сырье, чем темпы их снижения при обвале цен в сельском хозяйстве. Установлено, что розничная торговля не возвращается к исходным ценам на свои товары, которые были до удорожания сырья. Исследована покупательная способность населения Украины по сравнению с другими странами и в период стремительной девальвации национальной валюты. Выведено, что цены на продовольствие в долларовой эквиваленте снизились в 2-3 раза, однако темпы снижения заработной платы значительно выше, что усложняет экономическую доступность продовольственных товаров. В этих условиях при значительном росте расходов на коммунальные услуги и лекарства выявлено противоречие сущности понятия экономической достаточности как индикатора продовольственной безопасности государства. Доказывается необходимость введения адресной помощи малообеспеченным слоям населения путем обеспечения социально значимыми продуктами питания. Исследованы особенности функционирования сельскохозяйственных товаропроизводителей в условиях инфляционных процессов. Обнаружено, что при значительной инфляции складывается ошибочное впечатление о высокой доходности сельского хозяйства, особенно отрасли растениеводства. Предложен методический подход для определения эффективности сельскохозяйственного производства в условиях гиперинфляции. Обосновано, что при таких условиях чрезвычайно важным является создание на добровольной основе Межотраслевых согласительных комиссий цен, расходов и доходов, которые должны функционировать не только в продуктовых цепочках, но и в других отраслях национального хозяйства. Предложено положение о функционировании таких комиссий, которое было принято на правительственном уровне. Табл.: 3. Илл.: 4. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: цена, продовольственные цепочки, расходы, покупательная способность, заработная плата, продовольственная безопасность, межотраслевая согласительная комиссия, доходность, инфляция, курс национальной валюты.

The article analyses the price discrepancies in the food chains under conditions of high inflation and devaluation of the national currency (examples: bread and sunflower oil food chains). The growth of prices in the retail trade is considerably higher in case of rapid growth of prices on agricultural raw materials, than the rate of price decrease in case of slump of prices on agricultural raw materials. It is established that the retail trade does not come back to the original prices that were on the market before the price rise of raw materials. The author studies the purchasing power of the population in the period of rapid devaluation of national currency in Ukraine and other countries. It is defined that food prices have dropped by 2-3 times in dollar equivalent, but the rate of decline in wages is much higher, and it greatly complicates the economic capacity of population. Under such circumstances, significant increase of public utilities costs and medical expenses the essence of the notion of economic sufficiency as an indicator of food security of the state can become quite contradictory. The author emphasizes the necessity of the targeted aid for the low-income people, targeted provision of socially important products. The economic activity of agricultural commodity producers under inflation processes is studied. It is substantiated that in case of significant inflation the deceitful image of profitability of the agriculture may be created, particularly in the sphere of plant cultivation. The author suggests the methodical approach towards efficiency assessment of agricultural production in case of hyperinflation. It is substantiated that in case of inflation it is vitally important to form Intersectoral Coordination Commissions (is those that were formed in Austria) that would coordinate prices, expenses and incomes; such commissions are necessary not only in the food chains but in other sectors of national economy. The regulations on functioning of these commissions are suggested and will be ratified by the Government. Tabl.: 3. Figs.: 4. Refs.: 17.

Key words: price, food chain costs, expenses, purchasing power, wages, food safety, inter-sectoral conciliation commission, yield, hyperinflation, national currency.

УДК 338.434:658.513

Удосконалення системи бюджетного фінансування аграрного сектору економіки України / Стародуб О.І. // *Ekonomika APK.* – 2015. – № 6. – С. 96.

Висвітлено фактори, якими зумовлена необхідність бюджетного фінансування аграрного сектору. Розкрито зміст понять „бюджетне фінансування”, „система бюджетного фінансування”. Акцентовано увагу на сучасній системі бюджетного фінансування аграрного сектору. Розглянуто й проаналізовано динаміку видатків Державного бюджету України на аграрний сектор за 2012-2015 роки, а також обґрунтовано напрями використання бюджетних асигнувань на аграрний сектор. Досліджено елементи системи бюджетного фінансування: напрями, форми, методи та принципи надання бюджетних коштів.

Враховуючи існуючі проблеми у системі бюджетного фінансування, запропоновано напрями удосконалення сучасної системи бюджетного фінансування аграрного сектору економіки України. Табл.: 2. Рис.: 1. Бібліогр.: 15.

Ключові слова: бюджетне фінансування, система бюджетного фінансування, принципи бюджетного фінансування, методи бюджетного фінансування, напрями бюджетного фінансування, форми бюджетного фінансування.

УДК 338.434:658.513

Усовершенствование системы бюджетного финансирования аграрного сектора экономики Украины / Стародуб О.И. // *Ekonomika APK.* – 2015. – № 6. – С. 96.

Освещены факторы, которыми обусловлена необходимость бюджетного финансирования аграрного сектора. Раскрыто содержание понятий "бюджетное финансирование", "система бюджетного финансирования". Акцентировано внимание на современной системе бюджетного финансирования аграрного сектора. Рассмотрена и проанализирована динамика расходов государственного бюджета Украины на аграрный сектор за 2012-2015 годы, а также обоснованы направления использования бюджетных ассигнований

на аграрный сектор. Исследованы элементы системы бюджетного финансирования: направления, формы, методы и принципы предоставления бюджетных средств.

Учитывая существующие проблемы в системе бюджетного финансирования, предложены направления совершенствования современной системы бюджетного финансирования аграрного сектора экономики Украины. Табл.: 2. Илл.: 1. Библиогр.: 15.

Ключевые слова: бюджетное финансирование, система бюджетного финансирования, принципы бюджетного финансирования, методы бюджетного финансирования, направления бюджетного финансирования, формы бюджетного финансирования.

UDS 338.434:658.513

The enhancement of budget funding system of the agrarian sector of economy of Ukraine / Starodub O.I. // *Ekonomika APK.* – 2015. – № 6. – P. 96.

The article is focused on the factors stipulating the necessity of budget funding of agrarian sector. The author studies the notions “budget funding” and “system of budget funding”. The current system of budget funding of the agrarian sector of economy is highlighted. The dynamics of the budgetary expenditure of the Government Budget of Ukraine on agrarian sector of economy within the period of 2012-2015 was studied and analysed. The allocations of budgetary funds for the agrarian sector are substantiated.

The elements of the system of budget financing such as allocations, forms, methods, and principles of granting of budgetary funds are studied.

Considering the current problems of system of budget funding, the guidelines for enhancement of the current system of budget funding of the agrarian sector of economy of Ukraine. Табл.: 2. Figs.: 1. Refs.: 15.

Key words: budget funding, system of budget funding, methods of budget funding, allocations of the budget funding, forms of budget funding.

УДК 631.1:006.063

Добровільна сертифікація як інструмент забезпечення якості аграрної продукції / Висоцька І.М. // *Економіка АПК.* – 2015. – № 6. – С. 101.

Висвітлено останні законодавчі ініціативи у сфері забезпечення і контролю якості та безпечності продуктів харчування, що наслідують європейські. Окреслено основні зміни й вимоги до операторів ринку, а саме у питанні запровадження систем НАССР та забезпечення простежуваності. Визначено, що таке перекладання відповідальності за якість і безпечність харчових продуктів на учасників ланцюга їх постачання стало поштовхом для запровадження добровільної сертифікації в міжнародній практиці. Зроблено аналіз даних реєстру поширених в ЄС систем добровільної сертифікації, а також розроблених для них Настанов з доброї практики. Систематизовано основні фактори впливу на якість проведення аудитів та інспектування сертифікаційним органом і на основі базової графічної моделі розглянуто можливі напрями її поліпшення. Рис.: 5. Библиогр.: 16.

Ключові слова: якість, безпечність, простежуваність, сільськогосподарська продукція, добровільна сертифікація, оптимальний рівень якості.

УДК 631.1:006.063

Добровольная сертификация как инструмент обеспечения качества аграрной продукции / Высоцкая И.Н. // *Экономика АПК.* – 2015. – № 6. – С. 101.

Освещены последние законодательные инициативы в сфере обеспечения и контроля качества и безопасности продуктов питания, которые подражают европейским. Очерчены основные изменения и требования к операторам рынка, а именно в вопросе внедрения систем НАССР и обеспечения прослеживаемости. Определено, что такое переложение ответственности за качество и безопасность пищевых продуктов на участников цепи их снабжения стало толчком для внедрения добровольной сертификации в международной практике. Проведен анализ данных реестра распространенных в ЕС систем добровольной сертификации, а также разработанного для улучшения их имплементации Руководства по хорошей практике. Систематизированы основные факторы влияния на качество проведения аудитов и инспекций сертифи-

кационным органом и на основе базовой графической модели рассмотрены возможные направления ее улучшения. Илл.: 5. Библиогр.: 16.

Ключевые слова: качество, безопасность, прослеживаемость, сельскохозяйственная продукция, добровольная сертификация, оптимальный уровень качества.

UDS 631.1:006.063

Voluntary certification of agricultural products as quality assurance instrument / Vysotska I.M. // Экономика АПК. – 2015. – № 6. – P. 101.

The latest legislation initiatives in the field of food quality and safety control and assurance that are similar to the European ones are highlighted in the article. The main changes and requirements to the market players particularly with respect to introduction of HACCP and traceability assurance are outlined. It is defined that the transfer of responsibility for the food quality and safety to the supply chain stakeholders caused the beginning of introduction of voluntary certification in the international practice. The data from the register of the voluntary certification systems which are widespread in the EU and the developed for improvement of the implementation Best Practice Guidelines have been analyzed. The main factors of influence on the quality of the conducted audits and inspections by the certification body are systemized. Based on the graphical model the possible directions of the audits' improvement are discussed. Figs.: 5. Refs.: 16.

Key words: quality, safety, traceability, agricultural products, voluntary certification, optimal quality level.

УДК 331.522:631

Формування системи ринку праці в сільському господарстві регіону / Яворська А.В. // Економіка АПК. – 2015. – № 6. – С. 108.

В основу удосконалення та розвитку системи відтворення трудового потенціалу має бути покладено дослідження ринку праці як основної складової соціально-трудоких відносин. Актуальність дослідження полягає в сучасних проблемах і перспективах розвитку системи соціально-трудоких відносин, пов'язаних зі становленням і взаємодією попиту й пропозиції на регіональному ринку праці Житомирської області, особливо її аграрної сфери. Найбільш значущим завданням залишається розвиток місцевих промислів як альтернативного виду зайнятості на територіях допустимого радіаційного забруднення. Разом із цим ринок праці розглядається як системно-структурована багаторівнева система з інституційними регуляторами і детермінантами впливу на ситуацію зайнятості населення. Обґрунтовано особливості розвитку ринку праці Житомирської області. Здійснено аналіз ринку праці регіону й основної його детермінанти – попиту і пропозиції серед працівників сільського господарства, досліджено динаміку середньомісячної заробітної плати в сільському господарстві. Запропоновано рекомендації щодо підвищення ефективності функціонування дотичній до сільського господарства категорії місцевих промислів – збору лісових ягід, грибів і лікарської сировини. Табл.: 3. Рис.: 1. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: ринок праці, попит, пропозиція, сільськогосподарські підприємства, зайнятість.

УДК 331.522:631

Формирование системы рынка труда в сельском хозяйстве региона / Яворская А.В. // Экономика АПК. – 2015. – № 6. – С. 108.

В основу усовершенствования и развития системы воспроизводства трудового потенциала должно быть положено исследование рынка труда как основной составляющей социально-трудоких отношений. Актуальность исследования заключается в современных проблемах и перспективах развития системы социально-трудоких отношений, связанных со становлением и взаимодействием спроса и предложения на региональном рынке труда Житомирской области, особенно ее аграрной сферы. Наиболее значимым заданием остается развитие местных промыслов как альтернативного вида занятости на территориях допустимого радиационного загрязнения. Вместе с этим рынок труда рассматривается как системно-структурированная многоуровневая система с институциональными регуляторами и детерминантами влияния на ситуацию занятости населения. Обоснованы особенности развития рынка труда Житомир-

кой области. Осуществлен анализ рынка труда региона и основной его детерминанты – спроса и предложения среди работников сельского хозяйства, исследована динамика среднемесячной заработной платы в сельском хозяйстве. Предложены рекомендации по повышению эффективности функционирования касательной к сельскому хозяйству категории местных промыслов – сбора лесных ягод, грибов и лекарственного сырья. Табл.: 3. Илл.: 1. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: рынок труда, спрос, предложение, сельскохозяйственные предприятия, занятость.

UDS 331.522:631

Formation of the market system of labour market in the regional agriculture / Yavorska A.V. // Экономика АПК. – 2015. – № 6. – P. 108.

The foundation of the enhancement and progress of the system of reproduction of labour potential should be the labour market analysis as this market is the key element of social and labour relations. The research is topical as it addresses the current problems and perspectives of the development of social and labour relations connected to the development and interrelations of demand and supply on the regional market of Zhytomyr region, particularly its agrarian sphere. The development of local businesses as an alternative employment at the areas of possible radiation pollution remains the most essential objective. At the meantime, the labour market is considered to be the multilevel well-structured system that comprises regulatory institutions and determinants of influence on the employment of the population. The peculiarities of the development of labour market of Zhytomyr region are outlined. The author has also carried out the analysis of the regional labour market and of its key determining factors – supply and demand among the employees within agricultural segment. The dynamics of average month salary is studied. The recommendations for enhancement of the level of efficiency of functioning of the local businesses close to agriculture, such as berry and pharmaceutical raw materials gathering. Табл.: 3. Figs.: 1. Refs.: 17.

Key words: labour market, demand, supply, agricultural enterprises, employment.

УДК 631.115: 316. 334.55: 330. 564.2

Вплив структури доходів і витрат домогосподарств на рівень життя сільського населення / Голий Н.П. // Економіка АПК. – 2015. – № 6. – С. 115.

Розглянуто основні джерела формування та напрями використання одержуваних доходів сільського населення України, які безпосередньо впливають на формування структури сукупних витрат сільських домогосподарств. Проаналізовано позитивні й негативні зміни в структурі доходів і витрат домогосподарств. Вивчено вплив структури доходів та витрат домогосподарств на якість і рівень життя сільського населення. Визначено напрями підвищення споживчих можливостей селян на основі зростання їхніх доходів. Наведено пріоритетні напрями першочергового спрямування можливих додаткових коштів сільськими домогосподарствами. Запропоновано основні заходи створення необхідних організаційно-економічних умов для підвищення рівня доходів та поліпшення якості життя сільського населення України. Табл.: 3. Рис.: 4. Бібліогр.: 18.

Ключові слова: сільське домогосподарство, сукупні ресурси, грошові доходи, сукупні витрати, динаміка споживання, самооцінка рівня доходів.

УДК 631.115: 316. 334.55: 330. 564.2

Влияние структуры доходов и расходов домохозяйств на уровень жизни сельского населения / Голий Н.П. // Экономика АПК. – 2015. – № 6. – С. 115.

Рассмотрены основные источники формирования и пути использования получаемых доходов сельского населения Украины, которые непосредственно влияют на формирование структуры совокупных расходов сельских домохозяйств. Проанализированы положительные и отрицательные стороны изменений в структуре доходов и расходов домохозяйств. Изучено воздействие структуры доходов и расходов домохозяйств на качество и уровень жизни сельского населения. Определены пути повышения потребительских возможностей крестьян на основе роста их доходов. Наведены приори-

тетные направления первоочередного использования сельскими домохозяйствами возможных дополнительных средств. Предложены основные пути создания необходимых организационно-экономических условий для повышения уровня доходов и улучшения качества жизни сельского населения Украины. Табл.: 3. Илл.: 4. Библиогр.: 18.

Ключевые слова: сельское домохозяйство, совокупные ресурсы, денежные доходы, совокупные расходы, динамика потребления, самооценка уровня доходов.

UDS 631.115: 316. 334.55: 330. 564.2

The impact of income and expenses structure on the standard of life of rural population / Holii N.P.
// *Ekonomika APK.* – 2015. – № 6. – P. 115.

The article covers the key sources of formation and basic spheres of application of income of the rural households that have direct impact on formation of structure of total expenditure of rural households. The positive and negative changes of revenue structure of households are analysed. The author studies the impact of revenue structure on the standard of live of rural population. There are also suggested the ways to increase consumption capacity of peasants due to the increase of their revenue. The priority lines for allocation of possible extra profits of rural households are defined. The measures of creation of favourable economic and administrative conditions for increase of income and enhancement of standard of life of rural population of Ukraine. Tabl.: 3. Figs.: 4. Refs.: 18.

Key words: rural household, general resources, money income, total expenditure, self-assessment of income.

УДК 65.016:633.1:631.11:001.8

Теоретико-методологічні засади розвитку підприємств зернопродуктового підкомплексу / Пехов В.А. // *Економіка АПК.* – 2015. – № 6. – С. 123.

Розкрито теоретико-методологічні положення моделювання ефективного розвитку підприємств зернопродуктового підкомплексу в контексті концептування модельних схем їх розвитку й оцінки засад досягнення зростання економічної ефективності виробництва, зокрема до зерна, в умовах системних трансформацій і постійних змін агрогосподарського укладу. Дано теоретичну оцінку й визначено типологічні характеристики підприємств – виробників зерна, в основі яких методи кластерного аналізу перспективних параметрів розвитку агробізнесу як конструкції для упорядкування господарських ефектів за рахунок якісного об'єднання ресурсів і виробничо-управлінських можливостей. Визначено принципи застосування кластерного аналізу в розробці стратегіко-концептуальних положень методики виокремлення типів підприємств на засадах їх структуризації за ресурсними можливостями та потенціалом конкурентоспроможності. Табл.: 1. Бібліогр.: 23.

Ключові слова: підприємство, аграрні підприємства, типологізація, кластерний аналіз, зернопродуктовий підкомплекс, кластеризація.

УДК 65.016:633.1:631.11:001.8

Теоретико-методологические основы развития предприятий зернопродуктового подкомплекса / Пехов В.А. // *Экономика АПК.* – 2015. – № 6. – С. 123.

Раскрыты теоретико-методологические положения моделирования эффективного развития предприятий зернопродуктового подкомплекса в контексте концептирования модельных схем оценки основ достижения увеличения экономической эффективности производства, а именно зерна, в условиях системных трансформаций и постоянных изменений агрохозяйственного уклада. Дана теоретическая оценка и определены типологические характеристики предприятий – производителей зерна, в основе которых методы кластерного анализа перспективных параметров развития агробізнеса как конструкции для упорядочения хозяйственных эффектов за счет качественного объединения ресурсов и производственно-управленческих возможностей. Определены принципы внедрения кластерного анализа в разработке стратегико-концептуальных положений методики обособления типов пред-

приятий на основе их структуризации по ресурсным возможностям и потенциалу конкурентоспособности. Табл.: 1. Библиогр.: 23.

Ключевые слова: предприятие, аграрные предприятия, типологизация предприятий, кластерный анализ, зернопродуктовый подкомплекс, кластеризация.

UDS 65.016:633.1:631.11:001.8

Theoretic and methodological grounds for the development of enterprises of grain products sector of economy / Pehov V.A. // *Ekonomika APK.* – 2015. – № 6. – P. 123.

Theoretic and methodological grounds for the efficient development of enterprises of the grain products sector of economy are considered within the framework of conceptual modelling of its schemes and assessment of economic efficiency growth of production, particularly in the grain products sector under conditions of system transformations and numerous changes of the agricultural setup.

The author provides theoretical assessment and typological characteristics of the grain production enterprises, due to the methods of cluster analysis of the promising parameters of the development of agribusiness as system for adjustment of economic effects based on efficient coordination of resources and administrative and managerial power.

The article also outlines the principles of application of cluster analysis for the development of strategic and conceptual regulations of the methodology of distinction of types of businesses due to their resources structure and competitiveness. Табл.: 1. Refs.: 23.

Key words: business, agrarian enterprises, typology, cluster analysis, grain products sub complex, clusterisation.

---

* * *